

**Regionstyrelsens hälso- och
sjukvårdsutskott****§49****Information om Uppföljning Vårdval Halland närsjukvård 2022**
RS230061**Beslut**

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott beslutar att

- anteckna att informationen har lämnats till utskottet.

Ärendet

Uppföljningsrapporten om Vårdval Halland närsjukvård 2022 beskriver hur verksamheten har utvecklats under året. I årets rapport konstateras att närsjukvården i Halland fortsatt utvecklar och levererar vård av god kvalitet. Som exempel kan nämnas ett större fokus under året på erbjudande om fast läkarkontakt och fortsatt goda utfall avseende behandling av patienter med diabetes typ 2.

Telefontillgängligheten ligger stabilt över 90 procent och antal besök har ökat under året. Invånarnas uppfattning av tillgänglighet till och förtroende för vårdcentralerna i undersökningen Vårdbarometern har dock försämrats 2022 jämfört med 2021. Hallänningen är trots detta, likt föregående år, mer nöjda avseende dessa parametrar än snittet för befolkningen i riket.

Förslag till beslut

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott beslutar att

- anteckna att informationen har lämnats till utskottet.

Beslutsunderlag

- Beslutsförslag Information om Uppföljning Vårdval Halland närsjukvård 2022
- Uppföljning Vårdval Halland närsjukvård 2022

Expedieras till

Driftnämnden Närsjukvård

Paragrafen är justerad

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

Regionkontoret
Hälso- och sjukvård
Pernilla Wallerstedt
Hälso o sjukvårdsstrateg

Beslutsförslag

Datum	Diarienummer
2023-02-24	RS230061

Regionstyrelsen**Beslutsförslag Information om Uppföljning Vårdval Halland närsjukvård 2022****Förslag till beslut**

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott beslutar att:

- Anteckna att informationen har lämnats till utskottet.

Sammanfattning

Uppföljningsrapporten om Vårdval Halland närsjukvård 2022 beskriver hur verksamheten har utvecklats under året. I årets rapport konstateras att närsjukvården i Halland fortsatt utvecklar och levererar vård av god kvalitet. Som exempel kan nämnas ett större fokus under året på erbjudande om fast läkarkontakt och fortsatt goda utfall avseende behandling av patienter med diabetes typ 2. Telefontillgängligheten ligger stabilt över 90 procent och antal besök har ökat under året. Invånarnas uppfattning av tillgänglighet till och förtroende för vårdcentralerna i undersökningen Hälso- och sjukvårdsbarometern har dock försämrats 2022 jämfört med 2021. Hallänningen är trots detta, likt föregående år, mer nöjda avseende dessa parametrar än snittet för befolkningen i riket.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet innebär inga ekonomiska konsekvenser

Förvaltning

Cristine Karlsson
Tf Regiondirektör

Martin Engström
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Bilaga:

Uppföljning av Vårdval Halland närsjukvård 2022

Styrelsens/nämndens beslut delges

Driftnämnden Närsjukvård

Uppföljning av Vårdval Halland närsjukvård 2022

Sammanfattning

Uppföljningsrapporten om Vårdval Halland närsjukvård 2022 beskriver hur verksamheten har utvecklats under året. I årets rapport konstateras att närsjukvården i Halland fortsatt utvecklar och levererar vård av god kvalitet. Som exempel kan nämnas ett större fokus under året på erbjudande om fast läkarkontakt och fortsatt goda utfall avseende behandling av patienter med diabetes typ 2. Telefontillgängligheten ligger stabilt över 90 procent och vårdgarantin för besök såväl som antal besök har ökat under året. Invånarnas uppfattning av tillgänglighet till och förtroende för vårdcentralerna i undersökningen Hälso- och sjukvårdsbarometern har dock försämrats 2022 jämfört med 2021. Hallänningen är trots detta mer nöjda avseende dessa parametrar än snittet för befolkningen i riket.

Innehåll

Sammanfattning	1
1. Vårdvalenheter och förutsättningar	4
1.1 Utbudspunkter och storlek	4
1.2 Befolkning och listning	5
1.3 Ekonomi	6
1.4 Beräkningsgrund för ersättning	7
1.5 Asylsökande och nyanlända	8
1.6 Sjukfall per vårdenhet	8
1.7 Orosanmälningar barn	9
1.8 Läkarinsats i hemsjukvård, kommunens särskilda boenden samt korttidsboenden	9
1.9 ST-läkare	10
2. Besöksstatistik	11
2.1 Besöksutveckling under året	11
2.2 Vårdkontakter över regiongränser	11
2.3 Distanskontakter	12
2.4 Besök i hemmet av läkare	13
2.5 Täckningsgrad	13
3. Tillgänglighet och kontinuitet	14
3.1 Tillgänglighet per telefon	14
3.2 Tillgänglighet till medicinsk bedömning inom tre dagar	15
3.3 Tillgänglighet via 1177 Vårdguidens e-tjänster	15
3.4 Fast läkarkontakt och kontinuitet	16
4. Patienter/invånarens erfarenheter och attityder	17
4.1 Nationell patientenkät	17
4.2 Hälsa- och sjukvårdsbarometern	17
4.3 Patientnämnden	18
5. Kvalitet	18
5.1 Hälsoriktad hälso- och sjukvård	18
5.2 Antibiotikaförskrivning	20
5.3 Vaccination mot säsongsinfluensa	20
5.4 Diabetes	21
5.5 Astma/KOL	21
5.6 Hygien	22

6. Läkemedel och terapeutiska kvoter	22
6.1 Utveckling av kostnader och volymer	22
6.2 Följsamhet till terapeutiska kvoter	24
7. Barnhälsovård	25
7.1 Vaccination	25
7.2 Hembesök	26
7.3 Amning	26
7.4 EPDS	26

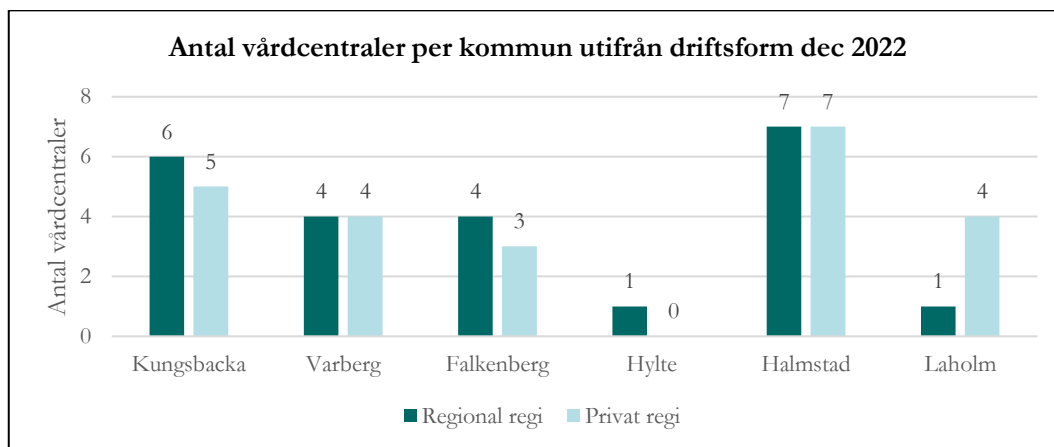
1. Vårdvalenheter och förutsättningar

- 2022 hade en genomsnittlig vårdcentral i Halland ca 7400 listade patienter men spannet är stort med en variation mellan ca 2000-15 000 listade på enskild vårdcentral.
- 51 procent av invånarna var listade vid en regiondriven vårdcentral och 49 procent hos en privat vårdgivare, vilket innebär att regiondrivna enheter har minskat med en procentenhet jämfört med året innan.

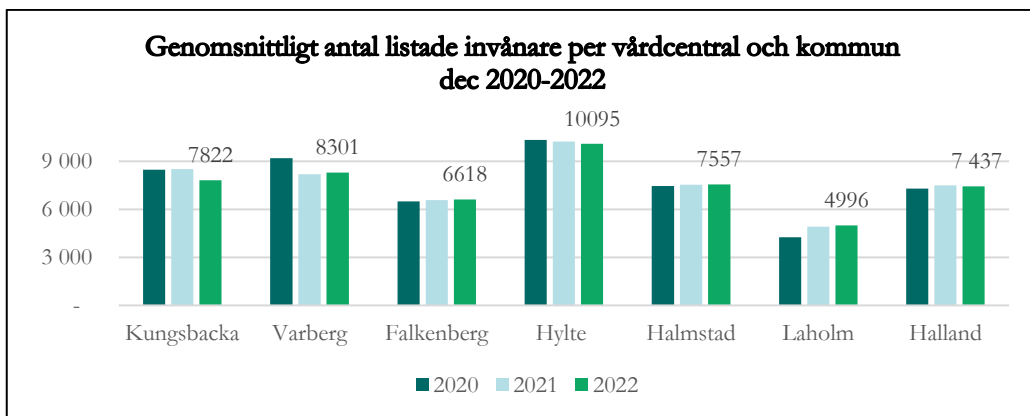
1.1 Utbudspunkter och storlek

Vid slutet av 2022 fanns det 46 vårdvalenheter, vanligtvis kallade vårdcentraler, i Halland vilket till antal är en mer än vid slutet av 2021. Hälften av vårdcentralerna är regiondrivna och hälften drivs av privata vårdgivare. I maj öppnade Isaackliniken i Halmstad och i augusti öppnade Fridlef vårdcentral i Kungsbacka. Avtalet med Isaackliniken sades upp efter några månader på grund av påvisade kvalitetsbrister.

Under året har filialen i Eldsberga (Kattegattkliniken) stängt och vid årets slut fanns tretton filialer. Det finns beslut om att under våren 2023 stänga filialen Kungsäter (Vc Veddige) samt att filialen i Breared (Vc Västra Vall) kommer att göras om till en självständig vårdcentral.

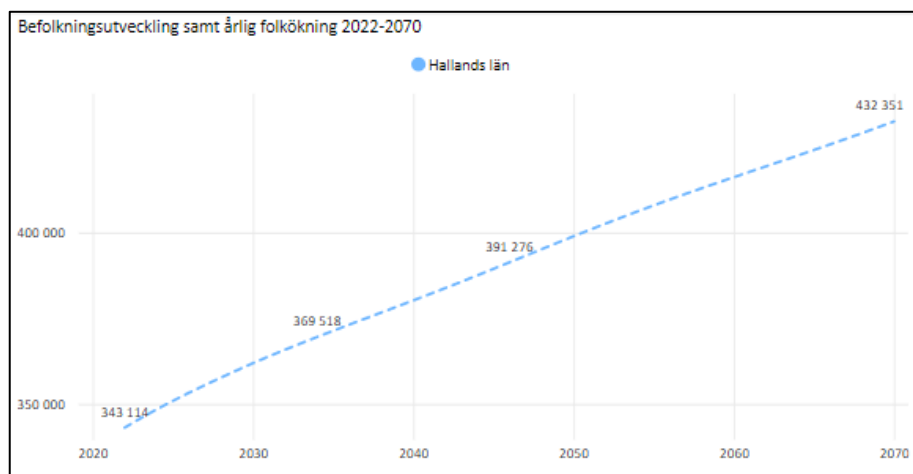
Den genomsnittliga listningen per vårdcentral december 2022 var 7437 individer, vilket är en minskning om ca 50 personer i snitt per vårdcentral, jämfört med föregående år. Spannet är stort där den minsta vårdcentralen i Halland har ca 2000 listade och den största runt 15 000. Flest listade per enhet ses i Hylte kommun men Vårdcentralen Hylte har i praktiken utbud på tre ställen. Minst listade i snitt per vårdcentral har Laholm och så har det varit sedan vårdvalets start. Över tid ses snittet för kommunerna närma sig varandra där skillnaden över tid kan förklaras med tillkomst eller avveckling av vårdcentral.

1.2 Befolkning och listning

Vid årsskiftet 2022/2023 hade Halland 342 805 invånare vilket innebär en ökning med 2562 invånare under 2022¹. Om tio år, 2033, är prognosen ca 368 000 en ökning som främst beror på nettoinflyttning. Samtliga kommuner utom Hylte beräknas öka antalet invånare. Enligt Hälso och sjukvårdslagen ansvarar regionen för att säkerställa ett utbud av valbara vårdcentraler för invånarna².

Figur 1: Befolkningsprognos 2022-2070³

Källa: SCB

Från och med den 1 juli 2022 gäller nya bestämmelser om enskildas vårdval som del i regeringens primärvårdsreform. Begreppet listning är nu infört i lag⁴. Listning får enbart göras hos utförare vars verksamhet bedrivs i en regions egen

¹ Källa: www.scb.se

² HSL Kapitel 7

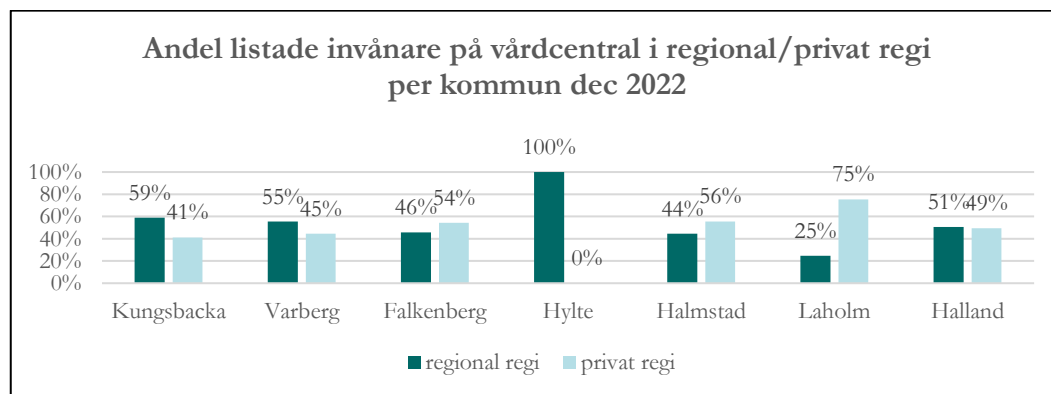
³ Källa SCB. Beräkningarna bygger på vad som observerats under de senaste nio åren och antagande om att den utvecklingen fortsätter. I beräkningarna tas ingen hänsyn till ex planerat bostadsbyggande, företagsetablering eller andra framtida förutsättningar.

⁴ I Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och i Patientlagen (2014:821)

regi eller som har ett kontrakt med en region. Den enskilde får inte vara listad hos mer än en vårdcentral åt gången och byte av vårdcentral får göras högst två gånger under en period om ett år, om det inte finns särskilda skäl. För de invånare som inte listar sig ska ett ickevalsalternativ erbjudas och i Halland sker detta, likt i flertalet andra regioner, genom passiv listning utifrån närhetsprincip.

Likt tidigare gäller att invånare får söka vård på valfri vårdcentral i landet utifrån Patientlagen men nytt är att vårdgarantin endast gäller hos den vårdcentral där den enskilde är listad. Vidare säger den nya lagstiftningen att regionen på begäran av en utförare får besluta att begränsa det antal patienter som får vara listade hos utföraren. Endast om det finns särskilda skäl får regionen avslå en sådan begäran helt eller delvis. Efter sommaren 2022 har två vårdcentraler i Varberg beviljats listningsbegränsning i form av ett listningsstopp att gälla under ett år. Effekter av detta kommer följas systematiskt under året men till denna uppföljningsrapport finns ännu inget att återkoppla.

Under 2022 genomfördes ca 30 000 aktiva listningar i Halland och majoriteten av dem, drygt 80 procent, gjordes digitalt. Detta ligger ungefär i nivå med föregående år. 51 procent av invånarna var vid årets slut listade på en regiondriven vårdcentral och 49 procent på en vårdcentral i privat regi vilket innebär att regiondrivna vårdcentraler har minskat sin andel listade invånare med en procentenhet jämfört med föregående år. Förändringen har skett i Kungsbacka där regiondrivna har minskat med två procentenheter och i Varberg där de minskat med tre procentenheter.

1.3 Ekonomi

Hälso- och sjukvårdpengen är den primära ersättningen till vårdenheterna i Vårdval Halland närsjukvård, utöver patientavgifter och extra ersättningar⁵. Budgeten beräknas genom att justera för befolkningsförändringar, kostnadsökningar, förändringar i ersättningsmodellen och förändringar i

⁵ Extra ersättningar är exempelvis finansiering av uppdrag som beslutas under året, men även de ersättningar som vårdcentralerna tar emot utöver hospiten så som patientavgifter, utomlänsersättningar, ST-läkare ersättning etc.

vårdenheternas åtagande. Tabellen nedan visar ökning av budget årligen, samt utfall.

Finansiering Vårdval Halland närsjukvård	2020	2021	2022
Budget för finansiering VVH närsjukvård (tkr)	1 115 760	1 147 333	1 178 159
Ökning per år (tkr)	38 644	31 573	30 826
Ökning per år	3,6%	2,8%	2,7%
Kronor per poäng	3 265	3 320	3 385
Utfall för finansiering av VVH närsjukvård (tkr)	1 117 498	1 156 205	1 184 989
Differens mot budget (tkr)	-1 738	-8 872	-6 830

Ökningen av budget mellan 2021 och 2022 (30,8 mnkr) är fördelat på befolkningsökning och prisökning (+32,2 mnkr), verksamhetsutveckling (+11,5 mnkr), kostnadsansvar för Grön Rehab (+5 mnkr) samt en kostnadseffektivisering (-17,9 mnkr).

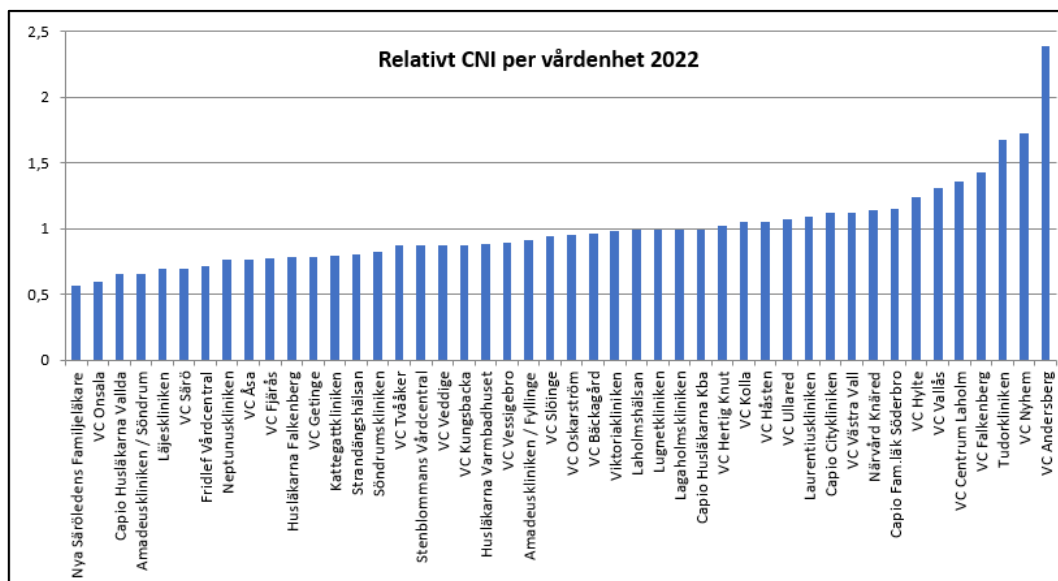
Differens mot budget har sin främsta förklaring i att kompensation för utomlänns distansbesök har belastat Hälso- och sjukvårdspengen. Kompensation har utbetalats för den del av kostnaden som överstiger 2019 års nivå. För 2022 har denna del motsvarat ca 50 procent av kostnaderna för utomlänns distanskontakter.

1.4 Beräkningsgrund för ersättning

Beräkningsgrunden för finansiering av verksamheten i Vårdval Halland är främst fördelad utifrån ålder men tar till viss del också hänsyn till skillnader i patientgrupper så som kön, ålder och socioekonomi. Som beräkningsgrund för socioekonomi används Care Need Index, CNI för att bedöma risken för ohälsa.⁶

Det är ett känt faktum att personer som bor i socioekonomiskt utsatta områden löper högre risk för sämre hälsa, och tanken med att basera en del av hälso- och sjukvårdspengen på CNI är att kompensera vårdcentralerna för den potentiella mertid de lägger på patienter i ett sådant område. CNI har ett medianmått på 1,0 vilket innebär att ett värde över 1,0 visar att det finns en högre risk för ohälsa och ett värde under 1,0 indikerar en minskad risk för ohälsa. Diagrammet nedan visar fördelningen av CNI per vårdcentral i Halland.

⁶ Statistiska Centralbyrån (SCB) har identifierat sju socioekonomiska variabler som med evidens går att koppla samman med en förhöjd risk för ohälsa som används vid framtagande av CNI. De sju faktorerna är; *Ålder över 65 år och ensamstående, Utlandsfödd (Östeuropa, Asien, Afrika och Sydamerika), Arbetslös eller i åtgärd 16–64 år, Ensamstående förälder med barn 17 år eller yngre, Person ett år eller äldre som flyttat in i området, Lågutbildad 25–64 år, Ålder yngre än fem år.* CNI-beräkningen påverka tio procent av hälso- och sjukvårdspengen

1.5 Asylsökande och nyanlända

Den 24 februari 2022 inledde Ryssland sin invasion av Ukraina. Som en konsekvens av detta sågs ett ökat flyktningmottagande till Sverige och Halland. Kommunala anläggningsboenden har under året öppnats i varje kommun. Detta har för vårdcentralerna, såväl som asylnoderna, inneburit ett arbete med att samordna och uppdatera stöd och rutiner då fler asylsökande har sökt och varit i behov av hälso- och sjukvård under 2022 än året innan.

I Halland fanns vid 2022 års slut 1789 personer inskrivna som skyddsbehövande i Migrationsverkets mottagningssystem (varav ca 950 från Ukraina). Motsvarande siffra 2021 var 954 personer.

Förutom mottagande av ovan grupper finns även ett mottagande av kvotflyktingar⁷. Ca 230 kvotflyktingar mottogs i Halland kommuner under 2022. Störst andel fördelades till Kungsbacka och Varbergs kommun. Kvotflyktingar har i vissa fall ett större vårdbehov än andra grupper och kräver en samordning och samarbete mellan vårdens aktörer.

1.6 Sjukfall per vårdenhet

Antal sjukfall (sammanhängande period med utfärdade intyg för sjukpenning⁸) i Halland har ökat under 2022 jämfört med 2021. En ökning ses även nationellt. Medianvärdet för sjukfall per 1000 listade har ökat från 88 sjukfall år 2021 till 110 sjukfall år 2022. En anledning till ökningen kan vara att fler individer åter behöver sjukintyg, då regelverket för sjukpenning återgick till sedvanligt krav på sjukintyg vid åttonde dagen i sjukfallet från förste april 2022. Tendensen är också

⁷ En kvotflykting är en person som flytt från sitt land och som har blivit utvald av FN:s flyktningorgan UNHCR till att få flytta till ett annat land. Regeringen och riskdagen bestämmer hur många kvotflyktingar Sverige ska ta emot

⁸ Ett pågående sjukfall är en sammanhängande period då en person mellan 16-67 år är sjukskriven med sjuk- eller rehabiliteringspenning. Data hämtas från Nationella e-tjänsten Intygsstatistik.

att sjukfallen ökat och börjar komma tillbaka till de nivåer som var innan pandemin. Det bör även beaktas att pandemin har påverkat behovet av antal utfärdade intyg och jämförelser med tidigare perioder ska därmed göras med försiktighet. Detta då regelverket för när en sjukskrivning behöver styrkas med intyg har varierat mellan 8–22 dagar under pandemin.

Där är fortsatt en spridning mellan vårdcentralerna och 2022 låg spannet mellan ca 60-180 sjukfall/1000 listade. Det finns skillnader mellan vårdcentraler i samma kommun utan tydlig korrelation vad det gäller kommunernas ohälsotal⁹ eller CNI. Det finns flera orsaker som kan bidra. Önskvärt i det regionala arbetet är att se en utveckling där skillnaderna mellan vårdcentralernas utfall minskar. Under 2023 kommer ett IT baserat bedömningsstöd, SRS (Stöd för rätt sjukskrivning) erbjudas samtliga vårdcentraler vilket kan bidra till en jämnare bedömning och till att minska spannet i sjukfall/1000 listade.

1.7 Orosanmälningar barn

Regionkontoret har fått i uppdrag från politiken att följa upp antalet orosanmälningar barn till socialtjänsten från hälso och sjukvården två gånger per år. Syftet är att kunna följa utvecklingen i statistiken samt att följa upp följsamhet till den rutin om orosanmälningar barn som finns i regionen. Rutinen uppdaterades under 2021 och vårdcentralernas utfall över tid kommer framöver kunna gå och följa i denna årliga rapport. 2022 gjorde vårdcentralerna 68 anmälningar under jan-juni och 90 anmälningar juli-dec. Det går inte i dagsläget att dra några slutsatser av uppföljningen, då den behöver pågå över tid innan eventuell analys kan göras.

1.8 Läkarinsats i hemsjukvård, kommunens särskilda boenden samt korttidsboenden

I den överenskommelse¹⁰ som är tecknad mellan Region Halland och de halländska kommunerna regleras parternas ansvar för hemsjukvård i ordinärt boende. Överenskommelsen innebär att kommunen ansvarar för hälso- och sjukvårdsinsatser utförda av sjuksköterskor, fysioterapeuter och arbetsterapeuter som ges i den enskildes hem. Region Halland ska, i enlighet med Hälso- och sjukvårdslagen, ansvara för att ändamålsenlig läkarresurs garanteras i hemsjukvården. Inskrivning i hemsjukvården ska ske efter vårdplanering.

Läkarinsatser i hemsjukvården i ordinärt boende ingår som uppdrag till alla vårdcentraler i Vårdval Halland närsjukvård. Utöver detta finns ”Läkarmedverkan i hemsjukvården” som är ett särskilt uppdrag till förvaltningen Närsjukvården. ”Läkarmedverkan i hemsjukvården” ansvarar för läkarinsatserna i kommunernas korttidsboende (KoBo) samt utför även hemsjukvårdsbesök till patienter med kommunal hälso och sjukvård i ordinärt boende som ett kompletterande utbud.

⁹ Ohälsotalen är ett mått på antalet utbetalda dagar med sjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjukersättning/aktivitetsersättning från socialförsäkringen delat med antalet registrerade försäkrade (befolkningen) 16-64 år på årsbasis.

¹⁰ Överenskommelse om hemsjukvården i Halland 2021-2028. Diarienummer RS201458

Läkarinsatsen i särskilda boenden (SäBo) är ett särskilt uppdrag¹¹ till vårdcentraler. Avtal träffas mellan regionen och de vårdcentraler som mot en ersättning väljer att åta sig sådant ansvar.

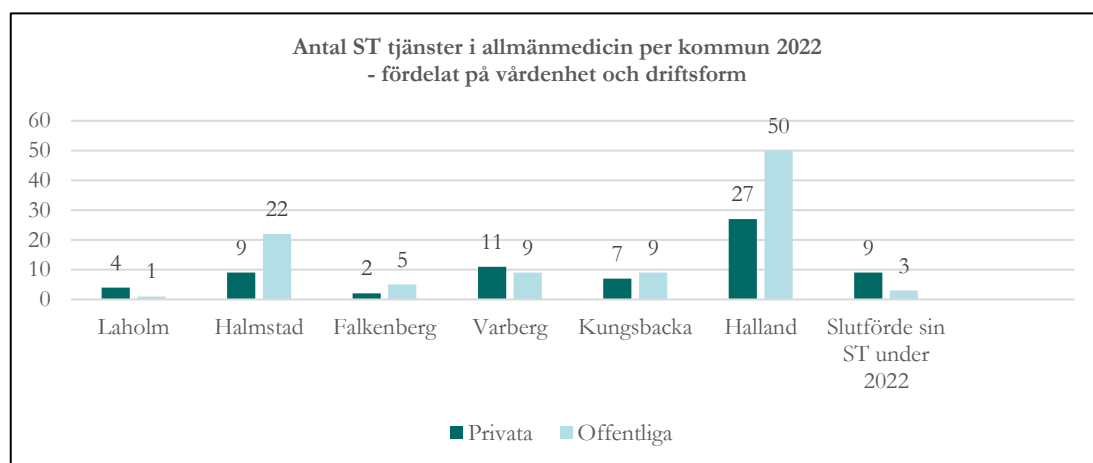
Jourtid sker läkarinsatsen i den kommunala hälso- och sjukvården av den upphandlade Hallandsjouren.

I Halland finns vid årets slut 61 SäBo med totalt 2 964 platser samt åtta korttidsboenden med 208 platser vilket ungefär är i nivå med föregående år.

1.9 ST-läkare

För att trygga återväxten av specialister i allmänmedicin är regionens satsningar på tjänster för specialisering, så kallade ST-läkartjänster, en viktig faktor. I slutet av 2022 fanns det 77 ST-läkare under utbildning på vårdenheter, vilket kan jämföras med 88 vid slutet av 2021. Antalet fördelade tjänster under året var tolv stycken. Tolv ST-läkare slutförde sin utbildning under 2022 och blev färdiga specialister i allmänmedicin.

FoU har det övergripande ansvaret för specialiseringen i allmänmedicin i Halland och studierektorernas samlade bedömning är att flertalet av de som påbörjat ST i allmänmedicin genomför hela specialiseringen och stannar kvar för tjänstgöring inom närsjukvården i Halland när de är klara. I de fall specialiseringen avbryts i Halland handlar det ofta om privata skäl såsom att individen byter bostadsort eller att individen har ändrat inriktning av specialisering. För att säkra god utbildningskvalitet genomgår vårdcentralerna med ST-läkare en sk SPUR-inspektion¹² ungefär vart femte år.

¹¹ Förfrågningsunderlag och uppdragsbeskrivning för Vårdval Halland närsjukvård 2022

¹² ST-SPUR är en modell för granskning av specialiseringstjänstgöringens utbildningskvalitet. Granskningen genomförs av utbildade inspektörer från respektive specialitetsförening. Kraven på ST-utbildningen utgår från Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt specialitetsföreningarnas kriterier för god utbildning.

2. Besöksstatistik

- Antal vårdkontakter har ökat med en procent jämfört med 2021.
- Hallänningen har minskat sitt användande av distanskontakter under 2022 jämfört med 2021, där störst minskning ses avseende utomregionala distanskontakter.

2.1 Besöksutveckling under året

Under 2022 sågs en ökning av totalt antal vårdkontakter med en procent, jämfört med 2021. Det är besöken till läkare, fysioterapeuter och arbetsterapeuter som ökat, medan besöken till sköterskor och psykosocialt stöd minskat.

Vårdgivar-kategori ¹³	Antal vårdkontakter 2020	Antal vårdkontakter 2021	Antal vårdkontakter 2022	Förändring i antal 2021-2022	Förändring i procent 2021-2022
Läkare	469 692	505 201	525 420	20 219	4%
Sköterskor	410 142	427 236	416 728	-10 508	-2%
Fysioterapi	177 080	186 099	192 370	6 271	3%
Psykosocialt stöd	44 810	47 243	43 038	-4 205	-9%
Arbetsterapi	29 859	30 794	32 986	2 192	7%
Totalt	1 131 583	1 196 573	1 210 542	13 969	1%

Ca 104 000 vårdkontakter¹⁴ under året skedde på en annan enhet än den som patienten är listad på, vilket är något fler än föregående år. I praktiken resulterar varje sådant besök i ett avdrag av hälso- och sjukvårdspengen för den vårdenhet där patienten är listad.

2.2 Vårdkontakter över regiongränser

I enlighet med Patientlagen kan invånare söka primärvård fritt såväl inom som över regiongränserna i Sverige. Hallänningen har under 2022 sökt mer vård utanför Halland än vad utomlänspatienter fått vård för i Halland på primärvårdsnivå. Vårdkontakterna avser en kombination av fysiska besök och distansbesök.

¹³ Med sköterskor avses här sjuksköterskor, distriktsköterskor och undersköterskor. Med psykosocialt stöd avses här kurator, psykolog, psykoterapeut och samtalsterapeut. Distanskontakter samt besök vid jourcentral och Närakuten är inkluderade. Telefonkontakt, brevkontakt, laboratoriebesök samt besök till utförare på taxa är exkluderade.

¹⁴ Besök till sköterska och läkare på annan vårdenhet än den som patienten är listad på, inkl. utomlänbesök, taxeläkare allmänmedicin, läkare sjuksköterska distriktsköterska, undersköterska. Exklusive jourcentraler, Närakuten i Kungälv, hälsa och rehab samt sjukgymnaster på taxa. 2020: 96745 besök, 2021: 96022 besök.

Av de vårdkontakter som hallänningen hade i annan region 2022 utgjorde besöken till Region Sörmland 61 procent, Västra Götaland 21 procent och Skåne tre procent. De största digitala vårdaktörerna är placerade i Region Sörmland.

En minskning av vårdsökande över regiongränserna ses åt bägge håll under 2022 och 2021 är avvikande mot nivån för 2020 och 2022. Den största förklaringen till detta är att det i Laholm har funnits en digital underleverantör (Knodd) till en vårdcentral (Strandängshälsan), som under 2021 hade ca 49 000 vårdkontakter till utomregionala invånare och ca 1100 vårdkontakter till hallänningar.

Underleverantörsavtalet med Knodd avslutades under 2022 och vårdkontakterna minskade därmed till ca 5200 vårdkontakter till utomregionala invånare och ca 100 vårdkontakter till hallänningar, alltså en total minskning om ca 45 000 jämfört med 2021. Det går också att se att hallänningarnas vårdkontakter i Sörmland 2022 jämfört med 2021 har minskat med ca 13 000 vilket tyder på en minskad användning av distanskontakter som utgår från underleverantörsavtal i Sörmland. Dock har en del av dessa underleverantörsavtal under året bytt från Sörmland till att ha tecknats i annan region, vilket gör att det inte behöver vara en reell minskning av distanskontakter.

	2020	2021	2022	förändring i antal 2021 -2022	förändring i procent 2021-2022
Antal vårdkontakter i primärvård hallänningar haft i andra regioner.	79 891	90 875	80 661	-10 214	-11%
Antal vårdkontakter i primärvård invånare från andra regioner haft i Halland	68 869	106 128	62 912	-43 216	-41%

2.3 Distanskontakter

Från och med 2019 är det ett krav inom Vårdval Halland närsjukvård att kunna erbjuda distanskontakter¹⁵ till patienter. Distanskontakter kan ske via telefon, video eller chatt. Samtliga vårdcentraler erbjuder distanskontakt via telefon. Även video och chatt erbjuds av flertalet vårdcentraler, men från olika plattformar. Region Halland har infört en ny plattform under året, Platform24, som samtliga regiondrivna vårdcentraler samt enstaka privata vårdcentraler har anslutit sig till.

I årets utfall ses en minskning av distanskontakter som hallänningen sökt utomregionalt samt även en viss minskning av distanskontakterna inom regionen. Sannolikt beror det på en kombination av orsaker där en kan vara ändrat beteende efter pandemin när patienterna åter igen gör fler fysiska besök. En samlad insats med förbättrad digital tillgänglighet hos regiondrivna enheter med bland annat en välanvänd chattfunktion har sannolikt också varit en bidragande orsak.

¹⁵ Enligt Socialstyrelsens definition är distanskontakter de vårdkontakter i öppenvården där hälso- och sjukvårdspersonal och patient är rumsligt åtskilda.

	2020	2021	2022	förändring antal 2021-2022	förändring procent 2021-2022
Antal distanskontakter av hallänningar som erhållits på primärvårdsnivå inom Halland	82 781	90 127	84 075	-6 052	-7%
Antal distanskontakter av hallänningar som erhållits utanför Halland ¹⁶		68 340	57 989	-10 351	-15%
Totalt		158 467	142 064	-16 403	-10%

2.4 Besök i hemmet av läkare

Regionen och kommunerna har gemensamt identifierat att hemsjukvårdsbesök av läkare till patienter inskrivna i den kommunala hälso- och sjukvården är viktigt för att motverka undvikbar sjukhusinläggning och att det finns förbättringspotential. För att förstärka vårdcentralernas förmåga har beslut fattats att särskild ersättning utgår för så kallade riktade hemsjukvårdsbesök av läkare från och med 2023. Förväntan är att antalet hemsjukvårdsbesök ska öka som ett resultat av satsningen och att kvaliteten också kommer öka med fler utförda brytpunktssamtal och inskrivningssamtal av läkare i den kommunala hälso och sjukvården. Under 2022 utfördes totalt ca 4900 besök i hemmet av vårdcentralernas läkare¹⁷. Utveckling av besöken kommer att följas framöver.

2.5 Täckningsgrad

Täckningsgraden är benämningen på det vårdkonsumtionsmått som avser hallänningens öppenvårdsbesök i närsjukvård i relation till all öppenvård (specialistvård och närsjukvård). Täckningsgraden ligger på Hallandsnivå och i alla kommuner på samma nivå som 2021, förutom Laholm som har ökat med en procentenhet. I underlaget ses att närsjukvården såväl som specialistvården har ökat antal besök jämfört med 2021. Hylte och Laholm har högst täckningsgrad med 71 procent och Varberg ligger på lägst nivå med 64 procent. Det innebär att invånarna i Hylte använder en högre andel av den öppna vården på primärvårdsnivå än vad invånarna i Varberg gör. Detta är ett mönster som sträcker sig över tid.

¹⁶ Underlaget från Västra Götaland är inte komplett.

¹⁷ 2022: 4287 hembesök av läkare och 585 hemsjukvårdsbesök av läkare. Flertalet hembesök uppges ske hos patienter inskrivna i hemsjukvården och är felregistrerade. Förstärkt information om registrering går ut i samband med införandet av riktade hemsjukvårdsbesök 2023.

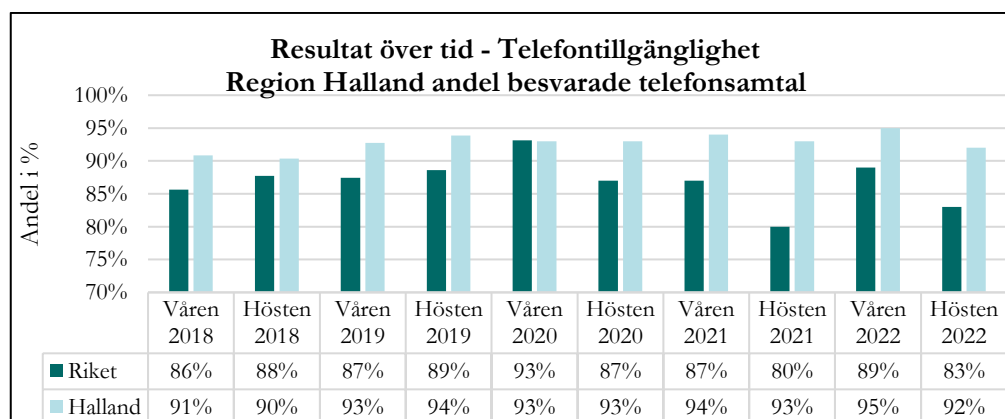
Tabell över procentuell förändring i täckningsgrad					
Kommun	Helår 2019	Helår 2020	Helår 2021	Helår 2022	Förändring procentenheter
					2021-2022
Hylte	74 %	74 %	71 %	71 %	0
Halmstad	69 %	68 %	67 %	67 %	0
Laholm	71 %	72 %	70 %	71 %	1
Falkenberg	69 %	69 %	66 %	66 %	0
Varberg	65 %	65 %	64 %	64 %	0
Kungsbacka	68 %	69 %	67 %	67 %	0
Halland	68 %	68 %	67 %	67 %	0

3. Tillgänglighet och kontinuitet

- 92 procent av telefonsamtalen till närsjukvården besvarades samma dag hösten 2022, vilket är över genomsnittet för riket.
- Den genomsnittliga måluppfyllelsen gällande medicinsk bedömning inom tre dagar ligger på 85 procent och är förbättrad med två procentenheter jämfört med 2021.

3.1 Tillgänglighet per telefon

Primärvården är ansvarig för den första vårdkontakten och alla som ringer ska få kontakt med vårdcentralen samma dag för rådgivning och/eller tidsbokning enligt den nationella vårdgarantin. Under 2022 har två nationella mätningar avseende tillgänglighet i telefon genomförts. Vårens mätning visade att 95 procent av samtalen besvaras samma dag vid telefonrådgivning eller tidsbeställning och höstens motsvarande mätning var på 92 procent. Hallands utfall är i nivå med de senaste årens resultat och resultatet ligger vid mätningarna sex respektive nio procentenheter över nivån för riket.

Källa: Väntetider i vården

3.2 Tillgänglighet till medicinsk bedömning inom tre dagar

Den förstärkta vårdgarantin inom primärvården innebär att patienten har rätt till en medicinsk bedömning inom tre dagar för ett nytt eller försämrat hälsoproblem. Den medicinska bedömningen ska göras av den personalkategori som är bäst lämpad utifrån patientens behov. Det kan vara läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom primärvården eller kuratorer. De medicinska bedömningarna kan ske vid såväl fysiska besök som distanskontakter.

Utfallet i Halland för medicinsk bedömning inom tre dagar, visar en samlad genomsnittlig måluppfyllelse på 85 procent för 2022 vilket är en förbättring jämfört med 2021 då motsvarande var 83 procent. Det samlade utfallet är ungefär i nivå med rikets. Inga skillnader noteras mellan kvinnor och män.

Tillgängligheten till medicinsk bedömning i Halland 2022 är förbättrad jämfört med 2021 för alla yrkesgrupper utom för psykologer där nivån är oförändrad och för kuratorer som uppvisar en lägre nivå av måluppfyllelse. Jämfört med riket är tillgängligheten till fysioterapeuter och arbetsterapeuter bättre medan utfallet i Halland är sämre för sjuksköterskor, psykologer och kuratorer. Psykosocialt stöd erbjuds på vissa vårdcentraler av fler yrkesgrupper än psykologer och kuratorer såsom psykoterapeuter eller av personal med vidareutbildning inom KBT, Kognitiv beteendeterapi. Detta innebär att utfallet för psykosocialt stöd, i dessa fall, hamnar i den grundprofession utövarna har vilket gör att utfallet avseende vårdgaranti till psykologer och kuratorer inte ger en heltäckande bild av utfallet för psykosocialt stöd.

Andel genomförda medicinska bedömningar inom tre dagar per yrkesgrupp						
	Region Halland			Riket		
	2021	2022	Förändring i procentenheter 2021-2022	2021	2022	Förändring i procentenheter 2021-2022
Läkare	88%	89 %	1%	86%	87 %	1%
Sjuksköterska	80%	82 %	2%	88%	91 %	3%
Fysioterapeut	56%	60 %	4%	48%	51 %	3%
Arbetsterapeut	68%	69 %	1%	52%	53 %	1%
Psykolog	38%	38 %	0%	54%	55 %	1%
Kurator	37%	29 %	-8%	46%	51 %	5%
Totalt	83%	85%	2%	82%	84%	2%

Källa: Väntetider i vården

3.3 Tillgänglighet via 1177 Vårdguidens e-tjänster

Vårdvalenheterna har krav om att erbjuda ett basutbud via 1177.se Vårdguidens e-tjänster, bl.a. webbtidbok. Vårdcentralernas patienter använde digitala tjänster via 1177.se i ungefär samma utsträckning som under det tidigare året. Två av tio

patienter har bokat sin tid via webbtidbok och tre av tio har använt webbtidboken vid avbokning av tid.

3.4 Fast läkarkontakt och kontinuitet

Enligt patientlagen ska patienter ha möjlighet att välja och få tillgång till en fast läkarkontakt inom primärvården. From juli 2022 gäller detta endast på den vårdcentral där patienten är listad¹⁸. SKR tecknar sedan 2019 en årlig överenskommelse för God och nära vård med regeringen¹⁹. Särskilt fokus är tillgänglighet, kontinuitet och delaktighet. I 2022 års överenskommelse finns ett definierat mål om att minst 55 procent av Sveriges invånare ska ha en registrerad fast läkarkontakt i primärvården och vidare att minst 80 procent av de boende på SäBo ska ha en registrerad fast läkarkontakt.

I Halland har det funnits möjligheter att registrera fast läkarkontakt i primärvården sedan juni 2022 och utfallet vid 2022 års slut var 46 procent vilket innebär att målet inte nåddes fullt ut. Arbetet mot målet fortgår in i 2023 och siffran bedöms öka, åtminstone tills möjligheten till registrering har funnits i ett år. Bland gruppen hallänningar, 75 år och äldre, är andelen med registrerad fast läkarkontakt 70 procent. Anledningen till den högre andelen tolkas dels bero på att denna åldersgrupp på det hela gör fler besök i närsjukvården än befolkningen som helhet och har större behov av fast läkarkontakt men också att flera vårdcentraler har tagit sig an arbetet med fast läkarkontakt i åldersordning med äldre först. Utfallet med registrerad fast läkarkontakt på SäBo var 98 procent vid årets slut och det nationella målet är uppfyllt. Underlaget är inte helt komplett men andelen stämmer väl in med tidigare manuell mätning²⁰.

Det finns för närvarande ingen samlad nationell jämförelse att tillgå avseende uppfyllnad av målet med fast läkarkontakt då det visat sig att flera regioner har svårigheter med att få ut uppgifter om utfall i sina system.

I den nationella överenskommelsen för 2022 finns också ett uttalat mål om en 20-procentig ökning av kontinuitetsindex till läkare²¹. Detta mål uppnås inte utan kontinuiteten ligger tämligen stabilt över tid. Kontinuiteten är högre hos patienter med kroniska sjukdomar än hos befolkningen i stort vilket är förväntat. Där finns för närvarande inget nationellt mått att jämföra utfallet med.

Där finns ytterligare mål i överenskommelsen om att där ska ha skett en ökning av kontinuitetsindex för patientens totala kontakter i den regionala primärvården

¹⁸ Patientlagen 6 kap 3§

¹⁹ RS220164 God och nära vård En omställning av hälso- och sjukvården med primärvården som nav.

²⁰ 100 procent vid manuell mätning som var initierad av SKR hösten 2021.

²¹ Kontinuitetsindex, CoC continuity of care är ett mått som beskriver om en patient med många besök över tid får träffa samma vårdgivare. Om patienten träffas samma vårdgivare över tid blir indexet 1 och blir lägre ju fler besök till flera olika vårdgivare. Utfallet hämtas i indikatorsystemet för PrimärvårdsKvalitet. Utfallet för läkare i Halland dec 2022 var för alla patienter 0.17 medans för patienter med kronisk sjukdom var utfallet 0.59. Motsvarande index december 2021 var för alla patienter 0.18 medans för patienter med kronisk sjukdom var utfallet 0.6.

samt att kontinuitetsindex för läkare hos patienter boendes på SäBo ska ha ökat. Dessa två parametrar har regionen inget utfall på och kontinuitetsindex för dessa grupper saknas i systemet för PrimärvårdsKvalitet. Regionen delar problemet med att inte kunna ta fram utfall med fler regioner.

4. Patienter/invånares erfarenheter och attityder

- Invånarnas uppfattning av tillgänglighet till och förtroende för vårdcentralerna har försämrats jämfört med 2021 i såväl Halland som i riket. Hallänningen är dock avseende dessa parametrar mer nöjda än snittet för befolkningen i riket.
- Flertalet vårdcentraler uttrycker att söktrycket under 2022 har varit högt och man uppfattar sig under året ha hanterat en ”vårdskuld” efter pandemin.

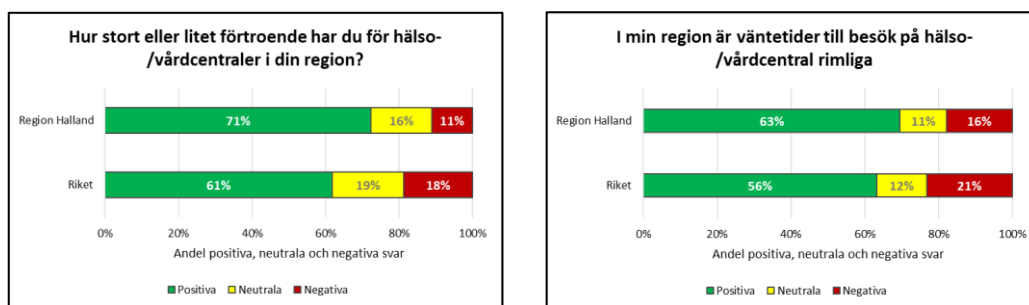
4.1 Nationell patientenkät

Mätning av patienternas upplevelse av vårdcentralerna sker vartannat år genom Nationell patientenkät, NPE. Under 2022 utfördes ingen sådan utan nästa mätning sker hösten 2023.

4.2 Hälsa- och sjukvårdsbarometern

I undersökningen Hälsa- och sjukvårdsbarometern mäts årligen befolkningens inställning till hälso- och sjukvården. Resultatet från 2022 visar att 63 procent av befolkningen i Halland tycker att väntetiden till vårdcentralen är rimlig, vilket är en försämring med 13 procentenheter jämfört med 2021. En annan parameter som följs upp är förtroende för vårdcentralerna. I Halland har 71 procent av befolkningen ett stort förtroende för vårdcentralerna. Jämfört med 2021 har detta resultat försämrats med fyra procentenheter. Även riket uppvisar ett försämrat resultat i likartad nivå, med 14 procentenheter för väntetider och med sex procentenheter avseende förtroende. Hallänningen är avseende dessa parametrar, likt föregående år, mer nöjda än snittet för befolkningen i riket.

Figur 2: Förtroende för hälso/vårdcentraler samt upplevelse av väntetider till besök på hälso/vårdcentral i Halland och riket 2022.

Källa: Hälsa- och sjukvårdsbarometern 2022, SKR.

Vid kvalitetsrevisioner på vårdcentralerna i Halland under 2022 vittnar flertal vårdcentraler om ett högt söktryck, framför allt under våren som de kopplar till en ”vårdskuld” efter pandemin. Detta kan möjligen vara en faktor som har haft påverkan på upplevelsen av tillgänglighet.

4.3 Patientnämnden

Under 2022 ökade Patientnämnden Hallands totala ärendemängd gällande närsjukvård med sex procent gentemot föregående år och uppgick till 399 ärenden. Av de inkomna ärendena för närsjukvård är de största kategorierna fortsatt *Vård och behandling* (47 procent) och *Kommunikation*²² (18 procent). 41 ärenden, 10 procent, handlar om *Tillgänglighet*.

Klagomål gällande närsjukvård Region Halland	2020	2021	2022	Förändring i antal 2021-2022
Vårdval Halland regiondrivna vårdenheter	209	215	220	5
Vårdval Halland privata vårdenheter (inkl. Närakuten Kungsbacka)	178	160	179	19
Totalt	387	375	399	24

5. Kvalitet

- Behandling av patienter med diabetes typ 2 visar på goda resultat.
- Antibiotikaförskrivningen har ökat något under året och förskrivningen når inte fullt ut målnivån, men utfallet ligger under nivån som var innan pandemin, och trenden över tid går åt rätt håll.

5.1 Hälsoriktad hälso- och sjukvård

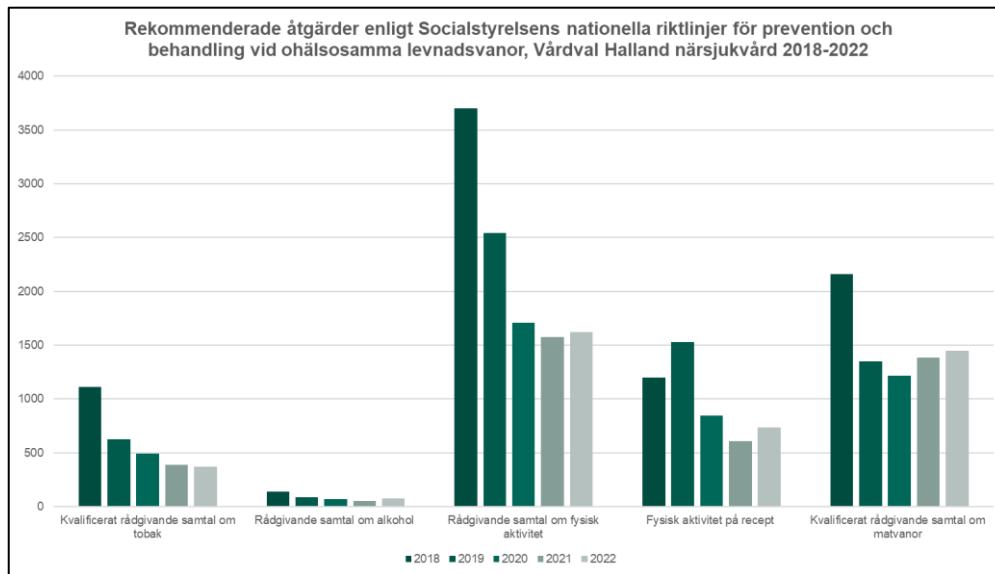
Ohälsosamma levnadsvanor

Rådgivning till patienter med ohälsosamma levnadsvanor har minskat under pandemin, men årets uppföljning pekar på att andelen åtgärder i närsjukvården ökar igen. Undantaget är tobaksavvänjningsbehandling där det fortfarande går att se en nedåtgående trend. Samtidigt har andelen rökare i befolkningen minskat de senaste åren.²³ Rådgivning vid riskbruk av alkohol sker precis som tidigare år i betydligt mindre utsträckning jämfört med övriga levnadsvanor. Tabellen nedan omfattar de åtgärder som har högst prioritet för respektive levnadsvana enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer för prevention och behandling vid

²² Kommunikation inkluderar information, delaktighet, samtycke och bemötande

²³ Socialstyrelsen (2022). Primärvårdens stöd till patienter med ohälsosamma levnadsvanor 2021.

ohälsosamma levnadsvanor. Resultatet avser dokumenterade genomförda åtgärder i Vårdval Halland närsjukvård 2018–2022.

Källa: Region Halland

Liksom tidigare år är det fler kvinnor än män som får stöd för att förändra tobaksbruk, medan det är ett omvänt förhållande när det gäller stöd kring alkohol, ohälsosamma matvanor och fysisk aktivitet. Det är dock fler kvinnor än män som får fysisk aktivitet på recept. Resultatet speglar sannolikt till viss del hur ohälsosamma levnadsvanor förekommer bland kvinnor respektive män.

Nationell uppföljning visar att vården är långt ifrån jämlik, trots att de nationella riktlinjerna funnits sedan 2011. Socialstyrelsen menar att uppföljningen visar att regionerna har gjort olika prioriteringar.²⁴ På motsvarande sätt går det att se skillnader mellan olika vårdcentraler i Halland och i vilken utsträckning patienterna får rekommenderade åtgärder för att ändra ohälsosamma levnadsvanor. Som ett exempel visar uppföljning av Fysisk aktivitet på recept (FaR) att förskrivningen varierar från 0 till ca 22 recept per 1000 listade. Resultatet behöver dock också analyseras utifrån hur levnadsvanorna fördelar sig mellan olika vårdcentralers listade patienter och därmed olika behov av åtgärder, och ska tolkas med försiktighet.

Riktade hälsosamtal

Det förberedande arbetet med riktade hälsosamtal till 40-åringar har återupptagits efter att det pausades 2020 på grund av pandemin. Pilotinförandet påbörjas under januari 2023 på tio vårdcentraler, och därefter följer ett stegvis breddinförande under året. Det viktigaste med hälsosamtalet är att öka förutsättningarna för en god hälsa och minska risken för insjuknande i hjärt-kärlsjukdom och diabetes typ

²⁴ Socialstyrelsen (2022). Primärvårdens stöd till patienter med ohälsosamma levnadsvanor 2021.

2. Om det behövs får deltagaren råd och stöd samt eventuella åtgärder utifrån ordinarie rutiner på vårdcentralen.

5.2 Antibiotikaförskrivning

Under 2020 och 2021 minskade antibiotikaförskrivningen kraftigt i samband med pandemin med covid-19. Under 2022 skedde en ökning i samband med att man lättade på de restriktioner som minskat smittspridningen av alla luftvägsinfektioner. Detta ser man i Halland liksom i övriga riket.

Även om man bortser från den tillfälliga nedgången under pandemin har förskrivningen från Vårdval Halland närsjukvård haft en stadig minskning sedan mätningarna började 1998 och detta bedöms vara ett resultat av strukturerat förbättringsarbete. Det nationella målet är högst 250 antibiotikarecept per 1000 invånare och år. 2022 var förskrivningen till hallänningar 257 antibiotikarecept per 1000 invånare (oberoende av var i landet förskrivaren finns). Utfallet ligger något över målet, men lägre än före pandemin.

Antal uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare och år						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hela riket (genomsnitt)	309	296	286	237	230	251
Halland (alla förskrivare i riket till invånare i Halland)	306	288	280	233	231	257
- Varav förskrivning från Vårdval Halland inklusive jour	195	180	173	133	131	151

Källa: E-hälsomyndigheten

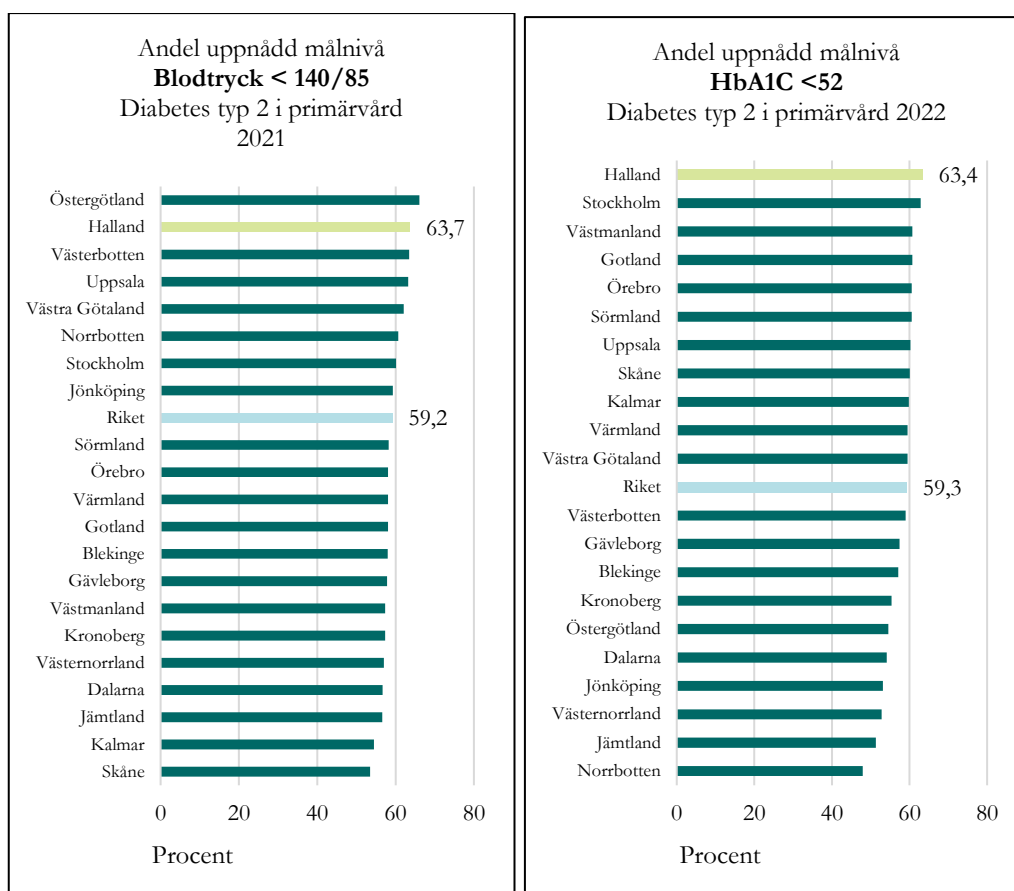
5.3 Vaccination mot säsongsinfluensa

Personer som är 65 år och äldre samt medicinska riskgrupper rekommenderas årligen att vaccinera sig mot säsongsinfluensa för att minska risken för allvarliga komplikationer. Vaccination mot säsongsinfluensa för invånare 65 år och äldre, har under åren före pandemin legat på 55 procent i Halland. Under pandemin ökade andelen och förra säsongen 2021-2022 blev andelen vaccinerade rekordhöga 71 procent. Ökningen sågs i hela landet och fem regioner nådde upp till det nationella målet om en vaccinationstäckning på 75 procent.

Under årets säsong, som ännu inte är slut (sträcker sig till slutet av april 2023), har ca 65 procent av befolkningen 65 år och äldre i Halland vaccinerats mot influensa. Det är något färre än föregående säsong då ca 67 procent var vaccinerade vid samma tid. Denna minskning syns i alla de regioner som har möjlighet att delrapportera vaccinationsinsatsen till Folkhälsomyndigheten. Vaccinationerna i Halland registreras och dokumenteras i MittVaccin, liksom förra säsongen, vilket möjliggör att statistik kan tas ut löpande. En slutgiltig rapport sammanställs i maj månad. I Halland har personer, som är 65 år och äldre som bor på SäBo eller är inskrivna i kommunal hemsjukvård, liksom föregående säsong, erbjudits ett förstärkt vaccin (Fluad Tetra).

5.4 Diabetes

Det finns ett starkt vetenskapligt stöd för att en god multifaktoriell diabetesvård kan fördröja och förhindra diabeteskomplikationer. Två sätt att beskriva hur väl behandlade patienterna är genom att mäta HbA1C som visar hur sockernivån i blodet har legat de sista månaderna samt genom att mäta blodtrycket. En välreglerad sockernivå och ett bra blodtryck minskar risken för komplikationer. Uppföljning 2022 för patienter i närsjukvården med diabetes typ 2 visar på fina resultat och Halland har placeringar i toppskiktet jämfört med övriga regioner. Resultatet i Halland, såväl som i riket, har successivt förbättrats de senaste åren och så även det senaste året. För patienter med diabetes typ 2 så finns det inget uttalat målvärde för HbA1C men för blodtryck når endast Region Östergötland målvärdet att minst 65 procent av patienterna med diabetes typ 2 ska ha nått målblodtryck <140/85²⁵.

Källa: NDR, Nationella Vaccinationstregistret

5.5 Astma/KOL

Målet för behandling vid astma är att uppnå en god sjukdomskontroll och för KOL, Kronisk Obstruktiv Lungsjukdom, är målet att förebygga framtida

²⁵ Nationella riktlinjer för diabetes. Socialstyrelsen 2018.

försämringsperioder. Under 2022 visar utfallet i Luftvägsregistret²⁶ att cirka två av tre patienter med astma samt tre av fyra patienter med KOL uppnår önskat läge avseende symtom och påverkan av sin livssituation. Utfallet är något förbättrat jämfört med året innan men där finns förbättringspotential vad gäller andel registrerade i Luftvägsregistret.

5.6 Hygien

Två gånger per år utförs så kallade basala hygienmätningar där medarbetarnas följsamhet till klädregler och grundläggande hygiensteg observeras. Resultatet hösten 2022 visar 93 procents följsamhet till de fyra grundläggande klädreglerna²⁷ vilket är en något sämre nivå jämfört med föregående år. Av de fyra stegen inom basala hygienrutinerna visar mätningen likt förra året 87 procents följsamhet²⁸. Utfallen visar på god hygienisk standard.

6. Läkemedel och terapeutiska kvoter

- Förmånskostnaden²⁹ för förskrivning på vårdenheterna ökade med 4,88 procent, motsvarande 15,8 Mkr under 2022 jämfört med 2021.
- Under 2022 nås åter målvärdet för luftvägsantibiotika till barn och det gör att målvärdet för sex av åtta terapeutiska kvoter uppnås.

6.1 Utveckling av kostnader och volymer

Receptförskrivningen vid enheter inom Vårdval Halland svarar för 28 procent av förmånskostnaden för hallänningar. Den totala förmånskostnaden för läkemedel och handelsvaror inom Vårdval Halland närsjukvård uppgick under 2022 till 339,7 miljoner kronor, en ökning med 15,8 miljoner kronor jämfört med 2021. Detta innebär en kostnadsökningstakt på 4,88 procent. Men då regionen har gjort en omställning där livsmedel för särskilda näringsändamål till barn nu hanteras utanför läkemedelsförmånen, vilket medfört en upplevd kostnadsminskning på 2,9 miljoner kronor, är den faktiska kostnadsökningstakten för läkemedelsområdet något högre, 6,08 procent. Detta är något lägre än den takt på 6,33 procent som

²⁶Socialstyrelsens mål är att 95 procent av patienterna med astma/KOLska få hälsostatus bedömt i formulären ACT (astma) och CAT (KOL) för en jämlik vård av god kvalitet. Under 2022 bedömdes 78.6% (84.6 procent 2021) med ACT och 92.2 procent (93.9 procent 2021) av patienterna med CAT. Beskrivet "önskat läge" i denna text innebär hur stor andel patienter som har ett utfall med värde på ACT > 19 och CAT < 18 som innebär hög symtombörda. Egentligt riktvärde för CAT är <10 som innebär låg symtombörda.

²⁷ De grundläggande klädreglerna är uppsatt/kort hår, korta naglar/inget konstmaterial, fri från smycken etc. samt korrekt arbetsdräkt.

²⁸ De basala hygienrutinerna är korrekt användning av plastförkläde/skyddsrock, korrekt användning av handskar, spritning av händer före samt efter besök.

²⁹ Regionens kostnad för läkemedel och handelsvaror som omfattas av högkostnadsskyddet (apotekets utförsäljningspris minus patientens egenavgift)

förmånskostnaden ökar med i Region Halland som helhet (7,61 procent för läkemedel).

Nästan alla terapiområden bidrar i olika utsträckning till kostnadsökningen och det enda området som bidrar till att sänka ökningstakten är läkemedel som används vid inflammatoriska sjukdomar som exempelvis psoriasis, reumatism eller ulcerös kolit där prissänkningar på biosimilarer har lett till en kostnadsminskning (-0,4 mkr) trots ökad användning.

De områden där de huvudsakliga kostnadsökningarna sker är förskrivning av nyare blodförtunnande läkemedel, så kallade NOAK (+3,7 mkr), av nyare diabetesläkemedel (+9,5 mkr) och läkemedel mot hjärt- kärlsjukdom, framför allt hjärtsvikt, (+2,1 mkr). En ökad användning av NOAK följer nationella och regionala rekommendationer och Halland ligger bra till nationellt i jämförelser avseende antikoagulantibehandling vid förmaksflimmer.

Rekommendationsgraden för nyare diabetesmedel har ökat de senaste åren och användningen ökar i enlighet med dessa. Nationellt sett ligger Halland bra till avseende resultaten för behandling av diabetes och utfall av HbA1c (långtidssockervärde)³⁰. Halland har under en tid presterat sämre inom hjärtsviktsvården än inom andra områden och förbättring av behandlingen har varit ett fokusområde. Den ökade användningen av både beprövade läkemedel mot hjärtsvikt och introduktionen av nyare behandlingsalternativ som neprilysinhämmare och SGLT2-hämmare går i linje med detta.

Volymen förskrivna receptläkemedel ökar årligen, under 2022 med ca 5,0 miljoner definierade dygnsdoser (DDD) inom vårdvalet, vilket motsvarar 3,6 procent ökning jämfört med 2021.

Figur 3: Kostnader och volymer för läkemedel i Vårdval Halland närsjukvård 2017-2022.

	2019	2020	2021	2022	Förändring 2021-22
Förmånskostnad (kr)³¹	298 727 512	323 523 957	323 859 220	339 674 944	4,88 %
Volym (DDD)³²	131 459 679	136 370 812	138 521 635	143 524 306	3,61 %

Källa: Consice/Insikt feb 2023

³⁰ Se under 5.4 Diabetes för mer information

³¹ Handelsvaror och läkemedel, inklusive moms innan eventuella riskdelningsavtal eller andra rabatter som fås i efterhand.

³² Måttenheten DDD (Definierad DygnsDos) är den förmodade genomsnittliga dygnsdosen då läkemedlet används av en vuxen vid läkemedlets huvudindikation.

6.2 Följsamhet till terapeutiska kvoter

Läkemedelskommittén Halland återkopplar regelbundet följsamhet till samtliga terapeutiska kvoter till alla vårdcentraler. Under 2022 har Läkemedelskommittén tillsammans med vårdcentralerna fokuserat på förskrivningsmönster för sömnläkemedel och opioider samt på en dämpad och balanserad återgång till normal antibiotikaförskrivning efter pandemin.

Kopplat till det senare har kvoten för PcV Barn³³ under året åter nått målvärdet. Det totala antalet recept på antibiotika mot luftvägsinfektioner till barn har stigit även om de inte nått samma nivå som innan pandemin. Ökningen av kvoten indikerar att verksamheten har kunnat genomföra detta med god kvalitet. PcV som är det rekommenderade preparatet vid luftvägsinfektioner hos barn är det läkemedel i gruppen som huvudsakligen ökar.

Kvoten som gäller val av NSAID³⁴ enligt rekommendation uppnår inte målet och har försämrats något under året. Arbeta pågår med analys och eventuella åtgärder.

Kvoten NPH-insulin har sedan flera år varit jämförelsevis låg i Halland och når inte upp till önskad andel. Kvoten påverkas av förändrade rekommendationer inom diabetesområdet, där det numera finns fler behandlingsalternativ mot diabetes typ 2 innan insulin blir aktuellt. Kvoten påverkas också fortsatt av vilka preparat som patienter sätts in på vid sjukhusvård och kräver samverkan med verksamheter för Hallands sjukhus för att tydlig förbättras.

Figur 4: Följsamhet till terapeutiska kvoter.

Kvot	Målvärde	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021	Resultat 2022
Svaga opioider, liten förpackning	<25 DDD	21	22	21	22
Sömnmedel, liten förpackning	<30 DDD	32	30	29	28
NPH-insulin, val enligt rekommendation	≥70 %	31	30	30	29
Antidepressiva, val enligt rekommendation	≥80 %	89	88	88	88
Perorala opioider (mot fentanyl), val enligt rekommendation	≥70 %	79	82	84	84
NSAID, val enligt rekommendation	≥80 %	74	72	71	67
PcV Barn 0-6 år, val enligt rekommendation	≥80 %	81	76	78	80
UVI-antibiotika kvinnor ≥18, val enligt rekommendation	≥85 %	93	94	94	92

³³ Antibiotika mot luftvägsindikationer

³⁴ En grupp smärtlindrande och inflammationsdämpande läkemedel, t.ex. ibuprofen

7. Barnhälsovård

- Vaccinationstäckningen för det allmänna barnvaccinationsprogrammet ligger i Halland fortfarande på en hög nivå.
- En försämring avseende att erbjuda hembesök till nyblivna föräldrar ses 2022 jämfört med föregående år.

Att erbjuda barnhälsovård, BHV, ingår i uppdraget för vårdvalet. Ett fåtal vårdcentraler har inte någon egen barnvårdscentral, BVC, utan har avtal för detta hos en annan vårdcentral. Det definierade måldokumentet ska följas med syfte att erbjuda jämlik barnhälsovård.

7.1 Vaccination

Halland har historiskt sett en hög vaccinationstäckning. Vid senaste mätningen så har 97 procent av barnen födda år 2020 i Halland fått minst tre doser vaccin mot difteri, stelkramp, kikhosta, polio, Haemophilus influenzae typ b (Hib) och pneumokocker. Högst vaccinationstäckning ses i Hylte kommun (ca 99 procent) och lägst i Halmstads och Varbergs kommun (ca 96 procent). Vidare ses att andelen vaccinerade med en dos vaccin mot mässling, påssjuka och röda hund (MPR) ligger på 97.3 procent. Här är det lägst vaccinationstäckning i Falkenbergs kommun (ca 96 procent). Detta betyder att anslutningen till barnvaccinationsprogrammet är hög och i nivå med tidigare år. Utfallet står sig väl i nationell jämförelse.

Utfallet för vaccinationstäckning är i denna rapport baserat på regional statistik för barn födda år 2020. I den regionala statistiken i årets rapport är inflyttade barn exkluderade. Anledningen till detta val, att visa regional statistik, är beroende av att den officiella statistiken hos Folkhälsomyndigheten har ett känt fel³⁵. För att kvalitetssäkra underlaget har tidigare stickprover gjorts på utvalda BVC i Halland av Smittskyddsenheten som visar jämförbara siffror i vaccinationstäckning även när de inflyttade barnen är inräknade.

³⁵ Data som inrapporteras till Folkhälsomyndigheten (FHM) sker nu via nationella vaccinationsregistret (NVR) till skillnad från tidigare år då regionerna rapporterade direkt. NVR har ett påvisat problem med underregistrering pga olika tekniska utmaningar, vilket gör att vaccinationstäckningen som redovisas till FHM är på en felaktigt för låg nivå. För mer allmän info och Hallands statistik se [Statistik om vaccinationer inom barnvaccinationsprogrammet — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](#) I denna rapport har vi valt att endast rapportera barn som inte är inflyttade där vi med helt säkerhet kan säga att de är vaccinerade eller inte vaccinerade. Tidigare år har vaccinationsstatistiken i Halland hanterats manuellt men hämtas nu ut från datasystem. Region Halland står inför skifte av inrapporteringssystem av vaccinationer från och med 2023 och i och med detta kommer kvaliteten på data kunna förbättras.

7.2 Hembesök

Hembesök ska erbjudas till samtliga med nyfödda barn. I det totala utfallet i Halland var 87 procent erbjudna hembesök under 2022 vilket är en försämring med tre procentenheter jämfört med föregående år. Regionala skillnader syns och på kommunnivå når inte Kungsbacka, Varberg och Falkenberg upp till målvärdet på 95 procent.

7.3 Amning

Amning under barnets första fyra månader för barn födda 2021 var 46 procent (riket 49.2 procent för barn födda 2020). Liksom tidigare år varierar amningsfrekvensen mellan de sex olika kommunerna. Vid fyra månader ammar fler mödrar i Hylte än i Kungsbacka och Varberg. För att främja och stödja amning är barnkompetens och sjuksköterskebemanning viktiga framgångsfaktorer, liksom riktat stöd för de mödrar som är i behov av generella amningsstödande åtgärder längs hela vårdkedjan.

7.4 EPDS

Depression hos nyblivna mammor påverkar inte bara kvinnans egen hälsa, utan också föräldraparets relation och kan ge långvariga negativa effekter på barnets utveckling. EPDS³⁶ är ett verktyg med vilket BHV-sjuksköterskan screenar efter depression hos nyblivna mödrar och det är en del i basprogrammet för BVC. EPDS är på Hallandsnivå utförd till 95 procent, vilket också är målvärdet, men på kommunnivå är Varberg och Halmstad en bit från målet. Vid genomförda EPDS 2022 har 7.5 procent remitterats vidare för stöd av Barnhälsovårdspyskolog.

	Vaccination (%) DTP, polio, Hib, kikhosta*barn f 2020	Vaccination (%) MPR (%)*,**barn f 2020	Amning hel ammade 4 månader (%) barn f 2021	Amning Delvis ammade 4 månader (%) barn f 2021	Antal genomförda EPDS (%) barn f 2022	Hembesök (%) barn f 2022
Kungsbacka	97,4	97,4	44,2	74	96	73
Varberg	96,6	98,5	44,2	72,9	88	86
Falkenberg	97,1	96,3	47,5	65	97	91
Halmstad	96,6	97	42,8	69,1	91	97
Laholm	97,1	97,3	43,1	63,8	94	100
Hylte	99,2	99,2	50,9	72,8	98	100
Halland	97	97,3	46	69,1	95	87

*inflyttade barn redovisas inte. ** Mässling, Påssjuka, Röda Hund Källa: Region Halland

³⁶ EPDS står för Edinburgh Postnatal Depression Scale

Regionkontoret
Pernilla Wallerstedt

Diarienummer
RS230061